

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 41

Gorica - 11. oktobra 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

KOMUNISTI IN MIR

Mir, mir, podpišite vsi za mir! To je bilo geslo komunistov na vseh zborovanjih v Wrocławu na Poljskem, v avgustu 1948, v Parizu, kjer so ustanovili »Svetovni odbor za mir«, v Londonu, kjer so v letu 1949 sklicali »Kongres za mir« in končno v Stockholmu, kjer so v marcu 1950 sestavili spomenico, naj se atomsko orožje dokončno prepove in naj se ustanovi stroga mednarodna kontrola, ki bo zagotovila izvedbo te prepovedi. To spomenico so ponujali po vsem svetu od hiše do hiše v podpis. Pošten človek bi iz tega sodil, da ga ni bolj miroljubnega ljudstva pod nebom, kot so komunisti.

A vse skupaj je bilo le dobro preračunano varanje in pesek v oči lahkovernim zemljanom. — Po njih sadovih jih boste spoznali, nas je učil Gospod.

Prvi sad tega navdušenja za svetovni mir so pokazali z napadom na Južnokorejsko republiko v juniju tekočega leta. Če bi jih prišli za besedo, kakšen mir da je to, bi lepo nedolžno odgovorili: saj ne rabimo atomskega orožja.

Najnovejši primeri komunistič-

ne »miroljubnosti« so dali prav te dni v bivši francoski Indokini, ki se danes imenuje Vietnam. Kakor po vseh novonastalih obrobah državah komunistične Kitajske, obstoji tudi v Vietnamu poleg legitimne nekomunistične vlade še komunistična partizanska vlada, ki se hoče polastiti državne oblasti. V Vietnamu je ta »miroljubna ljudska vlada«, ki je s svojimi maloštevilnimi privrženci z navdušenjem podpisovala spomenico za svetovni mir, hotela na »miroljubnejši« način vreči legitimno vlado. Organizirala je en bataljon »prosto-voljcev smrti«, ki naj bi se oborožen z ročnimi bombami in lahkim strelnim orožjem vthotapil v glavno mesto Saigon, tam ubil ameriškega poslanika, zasedel z vso naglico osrednje državne urade in tako upostavil novo komunistično »ljudsko republiko«. — Za enkrat se jim ni obneslo, ker je policija pravočasno prišla na sled tej »miroljubni« zaroti in je spravila »smrtni bataljon« z vsem vthotapljenim moštvom in orožjem pod ključ, a dan je bil zopet jasen dokaz, kako si komunisti zamišljajo

svetovni mir. Takole: Vsi, ki nočete komunizma, ste lahko mirni, ne bo rabil proti vam atomskega orožja. Prišel bo k vam na »miroljuben« način z ročnimi bombami in lahkim strelnim orožjem, zvičajno in brez vsake vojne napovedi in vam ne bo preostajalo drugega kot, da dvignete roke in vašemu »rešitelju« prepustite vlado.

Mir, mir, podpišite vsi za mir!

NA KOREJI

so zavezniki prekoračili 38. vzporednik

Po dolgem oklevanju in razpravljanju je plenarni svet Združenih narodov v soboto odobril sklep političnega odseka, da se sprejme predlog osmerih za ureditev korejskega vprašanja. Na podlagi tega predloga se bo korejsko vprašanje uredilo tako, da se združita obe dosednji korejski republiki, severna in južna, v eno državo, in sicer demokratično republiko. Da se bo to moglo izvršiti, so Mac Arturju dali tiho povelje, da sme prekoračiti 38. vzporednik z vsemi svojimi silami ne samo s korejskimi kot do sedaj. Mac Arthur je to že naredil in ameriške armade že prodirajo proti severu čez 38. vzporednik. Dalje predvideva sprejeti predlog, da se imenuje posebna komisija Združenih narodov, ki bo na licu mesta izvedla demokratične volitve v korejski parlament, skrbela za gospodarsko pomoč Koreji in prav tako za zdravstveno in kulturno pomoč.

Na vojaškem polju je v preteklem tednu beležiti hitro prodiranje južnokorejskih čet, ki so prispele do važnega mesta Wonsana na vzhodni obali 150 km severno od prejšnje začasne meje. V južni Koreji so medtem očistili še številne manjše oddelke komunističnih čet, ki so se tu pa tam upirali. Celotno število ujetnikov znaša sedaj okrog 40 tisoč. Računajo pa, da so komunisti imeli vseh izgub okrog 200 tisoč mož, med mrtvimi, ranjenimi in zajetimi.

Pri vsem tem pa ostane še vedno ista skrb: kaj bosta rekli

Komunistični polom v Avstriji

Poskus splošne stavke v Avstriji se je ponesrečil. Komunisti so se nanj pripravili in upali na precejšen uspeh; vendar tega ni bilo. Na njihov poziv vsem avstrijskim delavcem naj se zdržijo dela in izvedejo splošno stavko, ni našel poslušnih ušes. Večina delavcev v zapadnih zasedbenih

področjih je šla na delo. Drugod je policija obvladala položaj tako, da ni prišlo do večjih izgrediv in nemirov. Zato je stavkovni odbor po dveh dneh preklical ukaz za splošno stavko.

Poljska vojska

General Anders, ki se trenutno mudi kot gost kanadskega guvernerja maršala Montogomerja v Kanadi, je v izjavi časnikarjem zahteval, naj zapadne velesile dovolijo ustanovitev poljske osvobodilne vojske v inozemstvu. V nasprotnem primeru, pravi general Anders, bo ponovna oborožitev Nemčije zelo pogubno vplivala na poljski narod, če bi se kdaj dogodilo, da bi prišlo na Poljsko nemške čete kot osvobodilna vojska.

Jugoslavija išče pomoči

V Ženevi so imeli pretekli teden mednarodno konferenco za kmetijstvo. Jugoslovanski zastopnik je prosil za pomoč zapadnih držav za izvedbo elektrifikacije kmetijstva v Jugoslaviji.

Jugoslovanski poslanik v ZDA Popović je ponovno posredoval pri pristojnih ameriških oblasteh za pomoč Jugoslaviji v živežu. Združene države imajo precej odvisnih kmetijskih pridelkov, ki bi jih lahko odstopile Jugoslaviji po znižanih cenah, toda težava je v tem, kako najti primerno obliko za to pomoč. V okviru Marshallovega načrta ne morejo tega izvršiti, ker Jugoslavija k načrtu ni pristopila. Razna posojila, ki jih je jugoslovanska vlada dobila v inozemstvu, so ji bila nakazana za nabavo določenih industrijskih izdelkov in ne za živež. Vsled tega bi moral ameriški kongres izglasovati poseben zakon za pomoč Jugoslaviji. Kongres se bo pa sestal šele v decembru. Na drugi strani trdi jugoslovansko časopisje, da beograjska vlada sprejme pomoč le kot posojilo brez kakršnih koli političnih koncesij. Če ji na tej podlagi ne bodo hoteli pomagati, da bodo že sami opravili, kot so do sedaj. Vsled tega so znižali živilske obroke, češ da morajo že zgodaj varčevati, če nočejo pozneje ostati brez hrane. Iz vsega se le jasno vidi, da je prehranjevalni položaj FLRJ skrajno resen in da imajo prav oni, ki trdijo, da temu ni kriva suša nego tudi napačna gospodarska politika sedanjih jugoslovanskih

mogotcev, ki so zakrivali, da je Jugoslavija ostala brez vsakih živilskih rezerv ter so s prisilno socializacijo vzeli kmetu naravni zagon za trud in delo.

Poslanica sv. očeta nem. katoličanom

Letos so praznovali nemški katoličani svoj katoliški shod (Katholikentag) v obdonavskem mestu Passau. Tega zborovanja se je udeležilo poleg nemškega episkopata in kanclerja Adenauerja tudi 120 tisoč vernikov, med njimi 20 tisoč Avstrijcev. Sv. oče jim je poslal za to priliko posebno poslanico, v kateri jih vzpodbuja k vdanemu prenašanju žalostnih posledic zadnje svetovne vojne; obenem jih poziva k boju zoper materializem sedanjega časa, ki ga bo mogoče premagati le tedaj, če ga bo vsak človek premagal predvsem v svojem sreč. Moč za ta boj pa bodo našli v molitvi in v čiščenju Marije Device. H koncu pravi sv. oče, da so nemški katoličani čuvali skozi vsa stoletja posebno tri dragocene dobrine: globoko vero v Najsvetejši zakrament, pristrčno čiščenje Matere božje in živo zvezo s Kristusovimi nasledniki. Zato naj bi se njihovi duhovniki zavedali svoje visoke odgovornosti ter ohranili svojim vernikom te tri studence verske moči v vsej čistosti in jakosti.

Rusija in Jugoslavija

Beograjsko časopisje je prineslo članek odličnega člana jugoslovanske partije, ki razpravlja o pravih vzrokih spora med sovjetsko Rusijo in Titovo Jugoslavijo. Tam trdi pisec, da je prišlo do spora zaradi jugoslovanske federacije, katero je hotel zasnovati Tito, a ji je nasprotoval Stalin. Po tem načrtu bi jugoslovanska federativna država obje-

mala ne samo sedanje jugoslovanske narode nego tudi Bolgare in vse Makedonce. Bila bi res JUGOSLAVIJA. Temu načrtu trdi pisec, da se je uprla sovjetska partija, kajti Rusija hoče še vedno gospodariti na Balkanu, kot je to delala carska Rusija. Če ta razlog prištejemo ostalim, bomo laže razumeli Titov spor s Stalinom.

Nezadovoljstvo v Italiji

Notranje razmere v Italiji se še vedno nočejo popolnoma razjasniti. Precej je kriva temu brezposelnost in komunistična agitacija. Sindikalni spor med industrijskimi delavci in delodajalci še vedno ni rešen. Pri ministru Marazzi so se ves teden vršila pogajanja, a do nedelje še vedno brezuspešno. Medtem se je poostiril spor med kmetijskimi delavci in gospodarji. V severni Italiji v provincah Novara in Vercelli stavkajo poljski delavci, včlanjeni v komunistični CGIL, dočim niso stopili v stavko delavci včlanjeni v CISL. Vsled tega so nastali spopadi med pristajane in druge organizacije, pretepi, požigi, uničevanje pridelkov, poplavljanje riževih pose-

vov itd. V Genovi so največje italijanske ladjedelnice Ansaldo bile primorane odpustiti 4 tisoč delavcev, ker ni dovolj dela za vse. Prav tako odpuščajo delavce tovarne v Livornu, Reggio Emilia in v Pisi. To je zopet vzrok za nezadovoljstvo, ki si išče zadostčenja v raznih neredih.

V parlamentu so odobrili proračun za šolsko in notranje ministrstvo. Ob zaključku prvega proračuna je govoril minister Gonella, ki je orisal osnovne linije nove šolske reforme. Novost te reforme bo večje število raznih tipov srednjih šol ter večja avtonomija univerz. Ali se je minister Gonella oziral kaj tudi na manjšinske šole, nam ni še znano.

Tudi Švica misli na oborožitev

Švicarski ministrski svet je izdelal načrte za oborožitev države v prihodnjih treh letih. Po teh računih bodo izdali za državno varnost v treh letih tri milijarde in sedem sto milijonov frankov. Čedna vsota, ki nam priča, da se tudi miroljubna in nevtralna Švica trese za isto mrzlico kot ostale evropske države.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Govor vis. komisarja Mac Cloy-a

V govoru na radiu Zapadne Nemčije je zav. visoki komisar za Nemčijo Mac Cloy poudaril važnost newjorskih sklepov za nemški narod in obenem tudi obsojal dejstvo, da so v nekaterih nemških krogih obdolžili zaveznike, da hočejo v kritičnem trenutku kupiti Nemce in jih izrabiti v svoje namene. Mac Cloy je izrecno zanikal to, kar se šušlja v teh krogih. Poudaril pa je dejstvo, da »samo res demokratski Nemci bodo lahko branili Evropo pred napadi, in da v novi nemški vojski ne bo prostora za vojaške klike ali pa

za reakcionarne in nacistične doktrine.« Glede nove nemške policije je izjavil, da »ne bo orožje v rokah neonacistov in da bo njena dolžnost samo služila v korist nemškega naroda.«

Prebivalstvo Združenih držav

Na podlagi letošnjega ljudskega štetja znaša prebivalstvo Združenih držav 150 in pol milijona prebivalcev. V desetih letih je naraslo prebivalstvo za 19 milijonov ljudi.

DVAJSETA NED. PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 4, 46-53)

Tisti čas je bil neki kraljevi uradnik, čigar sin je bil bolan, v Kafarnaumu. Ko je ta slišal, da je Jezus došel iz Judeje v Galilejo, je prišel k njemu in ga prosil, naj pride in ozdravi njegovega sina; začel je namreč umirati. Jezus mu je tedaj rekel: Če ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete. — Kraljevi uradnik mu pravi: Gospod, stopi tja, preden moj sin umrje! — Jezus mu reče: Pojdi, tvoj sin živi. — Mož je verjel besedi, ki mu jo je rekel Jezus, in je šel. A že na poti so mu naproti prišli služabniki in naznanili, da njegov sin živi. Povprašal jih je torej po uri, ob kateri mu je odleglo. Rekli so mu: Včeraj ob sedmi uri ga je pustila mrzlina. — Oče je tedaj spoznal, da ob isti uri, ob kateri mu je bil Jezus rekel: Tvoj sin živi. — In veroval je on in vsa njegova hiša.

Jezus je vedno iskal vero. Primeri žive vere so ga razveselili. Pohvalil je kananejsko mater, rimskega stotnika in druge. Omahovanje v veri pa ga je bolelo in večkrat je glasno potopil.

Brez vere Bogu ni mogoče ugajati. Vera je podlaga vsemu. — Pred kratkim je bil god Male sv. Terezije, ki nas s svojim zgledom lepo uči, kako trdna mora biti naša vera. Živela je v naših časih, bila je slabotna deklica, zato se ne moremo izgovarjati, da je njena vera za nas nemogoča.

Kot nedorasla mladenka se je zaprla v strog karmelski samostan. Bila je bogata, zdrava, lepa in naravnost kraljica domače hiše. Pričakovati je smela vso srečo, ki jo more dati svet. V samostanu pa je niso razumeli in večkrat je bila celo prezirana. — Vse je dala Bogu, Bog ji pa tako plačuje njeno žrtev... Toda ona ni mislila na to. Trdno je verovala, da je Bog dober, neizmerno dober z njo.

Medtem ji je umrl oče, ki ga je izmed vseh ljudi na zemlji najbolj ljubila. Silno je trpela, a vedno je trdno verovala, da je Bog dober, čeprav ji je vzel očeta.

Potem je zbolela. Na veliki

četrtki je bilo. Celo noč je prebivala v molitvi pred božjim grobom in tresoč se je vrnila v svojo celico. Ko je legla, je začutila ob kralju, da ji nekaj toplega prihaja v usta: kri. Jetika. Ves post je preživela v molitvi, v strogem postu in pokori — sedaj pa takšno plačilo.

Ljudje s slabotno vero bi obsojali Boga, ona ga je vedno ljubila in bila trdno prepričana, kako je Bog kljub vsemu trpljenju z njo dober.

Največje trpljenje pa so ji povzročale skušnjave, ki so ji šepetale na uho! Neumnica, ti sanjaš o trenutku, ko bo konec tvojega trpljenja, da boš prišla na kraj veselja. Želiš si smrti, da bi videla Boga. Toda po smrti ni ničesar.

Ob takih preizkušnjah je tekla v cerkev, se vrgla na tla in zaupno molila: Jezus, verujem, da je raj; verujem, da si ti dober in me pustiš preizkušati. — Rada trpim in upam, da bom z mojimi solzami preprečila ali popravila vsaj en greh proti veri.

Njeno neomajno vero je Bog poplačal s svetniško častjo!

Veliko nam manjka do take trdne vere. Vera je dragocen biser, zato jo varujmo in si jo utrujmo. V dvomih pa zaupno prosimo: Gospod, utrdi in pomnoži nam vero.

NEDELJSKA MOLITEV

DAJ MILOSTNO, PROSIMO, GOSPOD, SVOJIM VERNIM ODPUSČENJE IN MIR: DA SE BODO VSEH GREHOV OČISTILI TER Z ZAUPANJEM TEBI SLUŽILI.

Koledar za prihodnji teden

- 15. oktobra NEDELJA. 20. pobitna koštna. Terezija (Velika), devica.
- 16. PONEDELJEK. Hedviga, vd.
- 17. TOREK. Marjeta M. Alakok. Njej se je prikazal Jezus, ji razodel ljubezen svojega Srca in ji dal obljube za tiste, ki bodo pobožno prejemali sv. zakramente devet prvih petkov zapovrstjo.
- 18. SREDA. Luka, evangelist.
- 19. ČETRTEK. Peter Alkantara.
- 20. PETEK. Janez Kancij.
- 21. SOBOTA. Uršula.

SVETO LETO

»Procesija trpljenja«

Dne 30. septembra zvečer so svetoletni romarji imeli priliko prisostvovati uprizoritvi »Procesije trpljenja«, ki pa ni procesija kakršno si mi navadno mislimo pod tem imenom, ampak je cela vrsta prizorov, odigranih po raznih rimskih ulicah in trgih od igralcev »Sezze«. Ti prizori upodabljajo zgodovino Kristusovega trpljenja, a ne začenjajo šele z Oljsko goro, ampak s ponazorovanjem prerokb o Možu holecin od najstarejših časov dalje. Vrstijo se pred očmi gledalcev v skrivnostni svetlobi bakelj in v majestetičnem okolju Koloseja: slavni vodnik izraelskega ljudstva, Mojzes, vsi preroki, ki so o Kristusu prerokovali, razne Sibile, kralj David, sledi judovski Sinedrij, ki sklene Odrešenika

umoriti, zadnja večerja in nato prizori iz trpljenja Gospodovega, kakor jih popisujejo evangelisti. Prav vse to dogajanje se ne vrši na kakem odru, ampak pod milim nebom med starinskimi stavbami rimskega mesta, kjer gledalci pridejo včasih celo v vlogu igralcev s tem, da tvorijo množico judovskega ljudstva, katere mu govorijo, grozijo, napovedujejo bodočnost preroki, ki so že tisoč let pred Kristusom govorili in svarili svoje ljudstvo. Tudi pravi igralci se prosto krečejo po tem velikem naravnem prizorišču. Tako so pri prizoru Herodovega pokolja betlehemskega otroka, prišle iz neke stranske ulice med obupnim jokom črno oblečene žene in so nosile v rokah in kazale občinstvu krvava oblačila svojih pomorjenih otrok. Drug prizor: Juda Iskarijot beži

ves prepaden, bled, razmršen las z vrvjo v roki skozi gnečo romarjev po Via Sacra in izgine skozi Titov slavolok. — Vse uprizorjanje te »Procesije trpljenja« je bilo takò življenjapolno, da ga ni mogel motiti niti hud dež, ki se je v presledkih ulival. Vsi so vztrajali do konca in se razšli sicer do kože premočeni, a polni zadoščenja.

Mednarodni kongres kaplanov po jetnišnicah

Jetniški dušni pastirji iz 12 držav so te dni v Rimu združili svetoletno romanje z medsebojnim posvetovanjem o njih poklicu, ki je: poslanstvo Cerkve med jetniki za njih posvečenje. Ob ravnavali pa so vsopredno tudi juridično, socialno in ekonomsko plat jetnišnic, jetnikov in njih doma ostalih družin. Njih delokrog med zidovjem jetnišnic je polno težav, saj so njihovi »farniki« ljudje, ki jih je človeška pravica obsodila, a ki imajo kljub temu še vedno Očeta v nebesih, ki jih ljubi in hoče njih zveličanje. Ta, vsaj začetku navadno zelo trda in nedostopna srca, so delovno polje jetniških duhovnikov. — Pozdravil je njihov zborovanje kardinal Fossati in od državne strani podtajnik justičnega ministrstva on. Tosato; važna navodila za njih človekoljubno pastirovanje jim je dal nazadnje še sv. oče.

Mednarodni kongres vodstva železnic

Tudi 800 udeležencev, ki urejujejo železniški promet po progah izven železne zaves v Evropi, se je ob koncu svojega celotedenskega mednarodnega zborovanja hotelo pokloniti vidnemu poglavarju sv. cerkve v Castel Gandolfo. Zastopanih je bilo 28 držav potom železniških generalnih ravnateljev, predsednikov, inženirjev in tudi nekaj ministrov je bilo navzočih. Človek bi mislil, kakor že prej pri sprejemu predstavnikov tobačne industrije, da bo sv. oče prišel v zadrego pri takem obisku, a bi se zelo motil. Sv. oče je tem učenim in praktičnim gospodom, ki obvladujejo vse železne ceste, po katerih se dnevno prepeljejo milijoni potnikov, govoril dober četrt ure v francoščini o njih važnem delu, ki tvori nujno mednarodno povezanost vseh ljudi. Ob koncu je podelil svojim obiskovalcem apostolski blagoslov.

Japonski katoličani

Število japonskih katoličanov se vedno bolj veča. V zadnjih treh letih so se pomnožili za dobrih 32 tisoč oseb: od 109 tisoč so narasli na 141 tisoč, torej za celih 30 odstotkov. Šibkost kat. cerkve na Japonskem je v tem, da ima premalo duhovnikov, kar je vzrok, da ni bilo mogoče ustanoviti do sedaj več kot 280 župnij, ki v sedanjih razmerah nikakor ne zadostujejo. Japonski katoličani so razdeljeni v 15 misijonskih okrožij. Skoraj polovica katoličanov, to je 63.170 katoličanov živi v misijonskem okrožju Nagasaki.

Sto tisoč kanadskih romarjev

Sto tisoč kanadskih romarjev, predvsem članov vernih sindikatov se je udeležilo na »praznik dela« romanja k oratoriju sv. Jožefa. Sv. maše so si sledile od zore do pontifikalne maše na prostem. Popoldne je montrealški nadškof govoril o sv. Jožefu, patronu in vzoru delavcev, ter podelil blagoslov z najsvetejšim.

Shod MD in AM v Dolini

V NEDELJO 15. OKTOBRA

Že tretjo jesen se zbiramo pri Materi božji v Dolini na naš skupni shod. Vabljeni so v prvi vrsti člani Marijinih družb in Apostolstva molitve, toda tudi vsi drugi verniki dobre volje se le radi pridružite. Tu omenjamo zlasti naše rimske romarje, ki naj se tudi v Dolini pokažejo. Letos bo ves shod pod posebnim varstvom naše Marije Pomagaj, katere prav lepa slika je od januarja tega leta v dolinski župni cerkvi. Dobili boste tudi spominsko podobico z njeno sliko.

Spored shoda je tak: Točno ob štirih popoldne se začne sveti rožni venec, nato govor o apostolatu; sledijo pete litanije z blagoslovom in ob koncu prepevanje zbornih in skupnih Marijinih pesmi. Po zaključku v cerkvi naj pridejo odbornice Marijinih

družb v župnijsko dvorano, kjer bodo imele razgovor s škofijskim voditeljem. — Prevoz: Iz Trsta peljejo koriere v Dolino ob dveh, ob treh in ob pol štirih. Izrabite to priliko tudi za jesenski izlet in zato pridite kmalu popoldne. (Kakor pravijo v Bregu, je novo vino že ostro, da kar reže in tudi dobro je in Bog ga je dal več kot lansko leto. Tudi o tem se lahko prepričate v Dolini, da bodo tako tudi gostilničarji zadovoljni kakor so bili njihovi tovariši zadnjič v septembru na Opčinah). —

V cerkvi naj bodo posamezne M. družbe skupaj; v klopih pustimo prostor starejšim osebam. Za povratek s korierami je poskrbljeno.

Vsi prijazno vabljeni!

Drugo tržaško romanje v Rim

Ker je tako nenadoma prišlo na dan drugo tržaško romanje v Rim, zato podaljšamo vpisovanje do nedelje 15. oktobra. To nedeljo zvečer naj bodo vse prijave v rokah voditelja romanja. — Še enkrat: Celotni stroški so: 11.000 lir. Romanje z voznjo

traja od 31. oktobra zjutraj do 4. nov. popoldne. Tako smo v Rimu cele tri dni. — Izrabite lepo priliko. Prvega novembra je izredni Marijin praznik, na katerem zastopajmo tudi mi naš Marijin narod!

Msgr. Gawlina obiskuje poljske begunce

Msgr. Gawlina, škof poljskih beguncev, je obiskal meseca septembra poljske begunce v Braziliji, kamor ga je povabil apostolski nuncij v Braziliji msgr. Chiarlo, ki je živel pred zadnjo vojno na Poljskem in ki skrbi sedaj aktivno za sistemacijo in dobrobit beguncev.

Msgr. Gawlina je obiskal tudi razne centre poljskih beguncev na Angleškem, Gallesu in Škot-

skem ter je po svojem obisku pohvalil trdno vero in neomajno zvestobo poljskih beguncev do kat. cerkve; obenem pa je obžaloval razne politične razprtije, ki so se pojavile med poljskimi begunci Združenega kraljestva. Visoki prelat je pozval nato Poljake v tujini k skupni združitvi, da bi bili ene duše in ene ga srca.

Bakljada 85 tisoč katoliških mož

Da bi se udeležili blagoslova z Najsvetejšim, se je zbralo v Pittsburgu na trgu Forbes Field in po bližnjih ulicah več kot 130 tisoč kat. mož bratovščine Svetega imena. Nasproti oltarju, ki se je dvigal sedem metrov nad

trgom, je zavzelo svoje mesto sedem sto duhovnikov. Med vernike na trgu so razdelili 85 tisoč sveče v skupni teži 90 kvintalov. Nad vse veličasten in čudovit je bil pogled na to velikansko nočno bakljado.

Dva nova verska filma

Na Dunaju so zadnje dneve projecirali nov film z naslovom: »Velika skrivnost«. Film ima za predmet daritev sv. maše ter ima namen razjasniti vernikom vsebino sv. maše ter poglobiti njihovo znanje v tem oziru. Film je zahteval veliko skrbi, posebno z dogmatičnega in liturgičnega stališča. Najlepši umotvori krščanske umetnosti iz slikarstva in kiparstva si delijo med projeciranjem filma, vse skupaj pa prepleta orglarska glasba največjih kom-

ponistov v interpretaciji znanega skladatelja Antona Brucknerja.

Drugi film, ki ga je dovršil Kat. filmski zavod v Londonu, nosi naslov: »Potovanje v Fatimo«. Film je dokumentaričen ter opisuje z vso natančnostjo dogodek ob prikazovanju Matere božje trem pastirčkom v Fatimi. Film, ki je zahteval devet mesecev dela, bodo v kratkem prinašali ameriški in evropski kinematografi.

Križarska vojska molitve

»Družina, ki goji skupno molitev, ostane združena«, to je geslo nove križarske molitvene vojske, ki je bila proglašena začetkom septembra v 2.700 župnijah 23. škofij v Kanadi in h ka-

teri je bilo povabljenih milijon kat. družin, ki naj bi vpeljale vsakdanjo molitev sv. rožnega venca. Centrala tega gibanja je pripravila deset milijonov brošur, ki naj bi podprle to gibanje.

Shod tretjega reda v Gorici

Shod tretjega reda bo pri Sv. Ivanu zadnjo nedeljo v oktobru t. j. 29. oktobra na praznik Kristusa Kralja.

PRISPEVAJTE za † L. Kemperletov sklad!

KAKO POSTOPATI S TITOM?

SOURCE: »America« - National Catholic weekly review - August 5, 1950

(Nadaljevanje in konec)

Mi moremo stati ob strani in pustiti Stalina in Tita, da sama poravnata svoj spor z vojno. Spor bo kmalu izravnal. Čeprav se dela Tito v javnosti močnega, je absurdno misliti, da bi se mogla jugoslovanska vojska upirati sovjetskemu napadu. Leta 1941. so nacisti zlomili v teku enega tedna jugoslovanski oboroženi odpor. Tudi upanje, da bo Tito mogel s pomočjo naroda voditi uspešno gverilsko vojno, naj ne bo pretirano. 60.000 mož milice, ki služijo v vsakem mestu in vasi kot oborožen instrument krajevnih sovjetov ali »ljudskih odborov« in tako zvanih »ljudskih sodišč« so najboljši dokaz sile. 48.000 oboroženih članov Rankovičeve tajne policije (UDB) tekmuje, da bi bili v popularnosti enaki z osovraženo Gestapo v Nemčiji. Jugoslovansko vojsko, ki bi teoretično mogla od 300.000 tisoč mož narasti na en milijon, sestavljajo kmetje in delavci, ki živijo pod tiranijo, ki ji vlada osovražena komunistična partija. Treba je živeti pod komunisti — to moramo pristaviti — da se jih naučimo resnično sovražiti. Ali more ta banda internacionalnih gangsterjev pričakovati podporo naroda? Na svoje začudenje smo opazili v južni Koreji, da je od popularnosti režima v marsičem odvisna morala naroda v vojni. Kar pustimo velikega Jožeta Stalina in malega Jožeta Broza, da se stepeta. Ne bo dolgo ko bodo Sovjeti v strelskih jarkih ob Jadranu.

Na drugi strani moremo dati Titu brezpogojno pomoč. Izgleda, da je to naša današnja politika. Dal smo mu že posojilo 36,7 milijonov dolarjev. (Angleži so mu dali 6 milijonov funtov) in smo bili hudirjevo previdni, da nismo dali tiranu, ki naj se tepe s Stalinom, nobenih političnih namigov. Dr. Peter Viereck, profesor evropske in ruske zgodovine na college Mount Holyoke, priporoča javno, brezpogojno in odkrito ameriško garancijo, da bomo z orožjem podprli in branili Jugoslavijo. On je prepričan, da bo postal prihodnji mesec »30 dni, ki bodo spremenili svet«, če bomo tako storili.

Kakor je dobro znano, je med Titovimi ameriški pristali več razočaranih liberalcev, ki so predstavili svojo romarsko pot od ruske Meke na jugoslovansko Medino. Kakor dr. Viereck so tudi oni našli novo vero v nov mit »delavskega raj«, ki naj sedaj cvete v Titovini. Med temi romarji so posebno znani O. John

Rogge, Louis Adamič, Jo Davidson in William S. Gailmore, člani stare nacionalne organizacije za umetnost, znanost in kulturo. Ti so iznašli razliko med »dobrimi komunisti« Titivega kova in »slabimi komunisti« Stalinove bratovščine. Odkar je 28. junija 1948. objavil Rude Pravo, glasilo češke komunistične stranke, da so Titovino nagnali iz Kominforma, je bilo izrečenih v medsebojnem obračunu med Moskvo in Beogradom na tisoče besed. Toda nikjer ni najmanjšega znaka, da bi bila med komunističnim režimom v Jugoslaviji in Rusiji kakšna razlika. Tudi ni videti, da bi se jugoslovanski narodi manj upirali Titovemu zasužnjenju, kakor Rusi sovražijo svoje mojstre v Kremlju.

Tretja možna politika bi bila še dati Titu neomejeno toda pogojno pomoč. Mi bi morali jasno povedati Rusom, da ne bomo trpeli oboroženega napada na Jugoslavijo. Toda naša vojaška in ekonomska pomoč Titu bi morala postati odvisna od konkretnih reform, ki bi jih moral Tito izpeljati. Te reforme bi se morale zlasti nanašati na politično in versko svobodo. To politiko podpira Peter Mayer, strokovnjak za Vzhodno Evropo, v svojem članku, ki je izšel v junjski številki »Commentary«.

Ali ne bo taka politika preračunano poglajala Tita nazaj v sovjetski objem? Težko. Za beograjske dikta-

torke ni povratka. Ti se dobro zavedajo, da jim prinaša ta pot nazaj okrutnost, izsiljena priznanja, inseciniran proces in sramotno smrt, ki se prisodi krivovercem. Oni ne morejo pričakovati več milosti, kakor jo je Tito sam pokazal proti Mihajloviču ali Jovanoviču, svojem šefu generalnega štaba med vojno.

Južna Koreja nas je naučila, koliko je vredna morala dvomljivo popularne vlade. Branimo Evropo. Ne pozabimo, da je Tito pri Jugoslovanih osovražen. Ne moremo si naložiti še Tita proti volji jugoslovanskih narodov, ker bi s tem slabili našo evropsko obrambo. Tita moramo porabiti kot dezertarja od našega sovražnika, ki je prisiljen pristati na pogoje. Ti pogoji pa morajo biti koristni za obe strani. Če že ne zahteva nek višji motiv, zahteva naša lastna varnost, da napravimo konec njegovemu sistematičnemu in strašnem zatiranju človeških svoboščin, njegovim množičnim koncentracijskim taboriščem, njegovim zločinom tajni policiji, njegovim volitvam z enotno listo, njegovemu pokvarjanju mladine, ropanju revnih kmetov in nepopustljivemu preganjanju vere. (Italijanska Katoliška akcija je našla 1954 duhovnikov, ki so bili pod Titom ubiti, aretirani ali odelplani). Jugoslovanski narodi, rudarji in trgovci, kmetje, mornarji in delavci bodo končno obračunali tudi z usodo Josipa Broza.

GOSPODARSTVO

ŠPEKULACIJA V ITALIJI

Vsled dotoka sredstev oziroma pomoči iz Marshallovega plana, se je italijansko gospodarstvo v zadnjih letih zelo hitro dvigalo. V nobeni evropski državi ni na razpolago toliko konsumnih sredstev, kot v Italiji. Sicer se niso zaceljene vse gospodarske rane — o vojni odškodnini je le malo sluha — a kljub temu je današnja proizvodnja presegla na vseh poljih predvojno. Edino vprašanje, s katerim se ima Italija boriti, je velik letni prirastek ljudstva, ki ne more dobiti primerne zaposlitve, iz česar izvira precejšnje število brezposelnih.

Neposredno pred pričetkom vojne na Koreji se je opažala v italijanskem gospodarstvu tendenca padanja

cen in to kmetijskim kot tudi industrijskim proizvodom. Mnoge teh cen so bile previsoke in niso bile v soglasju s količnikom 50, kar pomeni, da bi blago ne smelo stati več kot 50 krat toliko lir kot leta 1938. Nastala kriza pa je to padanje cen ustavila in takoj so se nekatere vrste blaga celo znatno podražile: Tekom dveh mesecev, to je od 25. junija do 25. avgusta t. l., je znašala podražitev pri

volni . . .	10.3%
bombažu . . .	18.7 »
svili . . .	14.5 »
telečni koži . . .	30 »
podplatih . . .	17.7 »
svincu . . .	16.6 »
bakru . . .	21.2 »

kositru . . .	33.3%
premoğu . . .	12.5 »
milu . . .	18 »
mlečnim izdelkom 25 »	

Podražil pa se je tudi sladkor, maščobe in vse ostalo blago, razen prav redkih vrst, med katerimi se ni podražil bencin.

Podražitev je nastala vsled neravnovesnosti, spekuliranja, le prav malo zaradi previdnega gospodarstva. V gospodarstvu je nastala zmeda in to zmedo so zopet hoteli izrabiti komunisti, ki so nalašč širili katastrofalne izglede za italijansko gospodarstvo. Marsikje so komunistični zaupniki hujskali ljudstvo in silili k čim večjim nakupom, samo da bi za nekatere blaga zmanjkalo in da bi postala zmeda še večja. Komunisti pa

vedo, da jim zori klasje le v zmedli, v neredu, brez ozira ali je to ljudstvu prav ali ne.

V to zmedo je deloma posegla vlada in si zagotovila v inozemstvu velike količine koroze, sladkorja, maščob in še nekaterih drugih potrebnih. S temi bi vlada vplivala na razvoj cen in uravnavanje povpraševanja po nujno potrebnem blagu.

K ureditvi zmede pa so največ prispevale ameriške zmage na Koreji in izgledi, da ni izbruh vojne tako blizu. Špekulanti polagoma spravljajo že skrite zaloge zopet na trg in v zadnjih dneh se zopet opazuje tendenca padanja cen. — Kot pa rečeno, sam Bog ve, kaj nam skriva bodočnost.

KULTURA

Občni zbor Slovenske prosvete v Trstu

V petek popoldne je bil v Trstu občni zbor Slovenske prosvete. Udeležilo se ga je več kulturnih in prosvetnih delavcev iz Trsta in delegati prosvetnih društev s Tržaškega.

Ob poročilih odbora se je razvil živahen in stvaren razgovor o bogatem delu, ki ga je organizacija opravila in o delu, ki jo še čaka.

Da bi bil delokrog čim bolj določen, je skupščina sprejela pravilnik. Ta točno določa smer delovanja in vezi med sorodnimi organizacijami. Pri volitvah je bil izvoljen nov širši odbor za vse tržaško ozemlje s predsednikom Jožetom Podobnikom na čelu. Prvi podpredsednik, ki je po novih pravilih obnem predsednik tržaške Slovenske prosvete pa je še dalje prof. dr. Ivan Lasič. Tajnica novega odbora je Rafaela Frlugova, blagajničarka pa Gizela Benevolova.

Osnovanih je bilo še več samostojnih odsekov, ki bodo delovali v okviru organizacije. Tem načelujejo priznani prosvetni delavci.

Začelo se je novo razdobje dela Slovenske prosvete. Ze njenega dosežka danjega dela smo veseli. V novi proslavni dobi želimo tej naši osrednji prosvetni organizaciji novega razmah in novih uspehov.

Prvi slovenski večer

V četrtek bo prvi slovenski večer tržaške Slovenske prosvete v dvorani Marijinega doma, cesta Risorta 3. Na sporedu je predavanje prof. Ivana Teurschuha: Bogastvo slovenske zemlje. Predavanje bodo poživljale prelepe skioptične slike najlepših slovenskih pokrajin. Vmes bodo recitacije, mačkoljanski pevski zbor pa bo zapel nekaj slovenskih pesmi. Naj nihče ne zamudi tega res lepega slovenskega večera! V četrtek, 12. oktobra, začetek točno ob 19.30.

NOVICE

Začetek pouka na slovenskih srednjih in strokovnih šolah v Trstu

Učenci in učenke, ki so se vpisali na srednjih in strokovnih šolah, pridejo v ponedeljek 16. oktobra k šolski maši v cerkev, določeno za detično šolo. Po maši grejo v šolo, kjer jih razdele po razredih, jim sporočijo urnik in dajo vsa potrebna navodila za novo šolsko leto.

Vrstni red šolskih maš je sledeč:

- 1) Nižja trgovska strokovna šola ob 8.30 v kapucinski cerkvi na Monstuzzi.
 - 2) Višja realna gimnazija in klasične vzporednice ob 8.45 v ulici Gluštinelli.
 - 3) Nižja srednja šola ob 9h pri sv. Jakobu.
 - 4) Industrijska strokovna šola ob 9h v Rojanu.
 - 5) Trgovska akademija in učiteljske ob 10.30 pri Starem sv. Antonu.
- Učenci in učenke naj se zberejo pred cerkvijo kakih 15 minut pred napovedano uro.

Dr. METOD TURNŠEK:

„Pabom šel na planine...“

(NOVELA)

»Mar nam kosilo! Saj se vendar zaradi njega nismo pripeljali sem! Jaz hočem v božjo prirodo! Z mano, Elica in Ciril! V hotelu pri Sv. Janezu vas počakamo, striček!«

Stric Jožko se je pričel hudovati nad ženo, da je ona kriva, da se bo vse izletniško razpoloženje razblinilo. Teta pa je začela pestiti moža, da to vendar ne gre, da svojim nečakinjam na izletu vse dovoli. Lahko so takšne, žive in lahkomišle! Ni čuda, če Elica izbere malo več kot kmeta, človeka iz zakotne province, Ružka pa ti končno lahko pobere še pastirja na paši! Saj to niso več dekleta, meščanska sploh ne! Da se še vse Jožkovo sorodstvo v Ljubljani dosihodobni moglo otrestiti tiste strašne kmečkosti. Prerekanje je bilo prav hudo. Navsezadnje se je gospod Jožko hitel skriti v avto. Zaprl se je k šoferju v kabino.

Ružka, Elica in Ciril so brez pozdrava zapustili prepirajočeeega se strica in teto. Šele, ko so se že dobro

oddaljili od hotela in bili v svobodni prirodi, so se pomirili.

Elici je bilo prav hudo in je prosila Cirila, naj čudaški teti oprostí vse nesramno izzivanje. Ko bi vedela, da bo tako, za ves denar na svetu ne bi marala z njo. Toliko Elica in njeni starši še premorejo, da bi se z Ružko sami pripeljali z avtom. Tudi Ružka je isto zatrjevala. Toda zdaj je, kar je. Skupno so prišli in skupno se hosta morali s teto in stricem tudi vrniti. To bo grozna pokora.

Ciril je razburjeno Elico pogladil po licih in pritisnil k sebi. Kmalu so pozabili na odurno teto. Sami se bodo zabavali, sami si že nekje poskrbeli za kosilo. Tedaj je za njimi privozil krepak bohinjski kmet. Na vozu je zvraven njega sedela njegova hčerka, zalo dekle v rdeči ruti. Zastaven bohinjec je s svojim konjem med lesenimi ojnici vzbudil Ružkino pozornost. Z začudenjem je zrla v gorenjskega korenjaka, v bogato okomatanega konja ter v bohinjski voz s koritom. Ko je bil kmet z vozom že skoraj vstric njih, je Ružka, dirnila Cirila in polglasno vprašala:

»Ej, kako se neki pelje na takem vozu?«

Kmet je slišal in brž vsekali:

»Kako? Tako, da se kolesa sučejo in voz drdra... Imam prazno korito, kar noter! Kar vsi trije!« Pri priči je vstavil konja.

Akademikar Elico je bilo sram, da bi zdaj po zaroki tako beraško sedla na kmečki voz. Obotavljala se je in branila kmečkega voza. Tudi Cirila ni bila

volja, da bi se zdaj šel peljati na kmečki voz kot kak ljudskošolski otrok. Če se pa hoče Ružka malo povešati, pa se naj!

Kmet pa je priganjal:

»No, le gor! Konj laže drobi kamnje kot vaše noge!«

»Ali nas res vzamete na voz?« se je čudila Ružka. »Če sem ustavil konja, veste, da res! Le hitro gor! Ni garjav konj in ne jaz voznik!«

Ciril se je okrenil k Elici:

»Pa naj bo nekaj metrov v veselje Ružki v spomin na današnji dan!«

Ciril se je zavihtel v korito in pomagal noter najprej Elici in potem še Ružki. Sedli so na desko zadaj za gospodarjem in njegovo rdečelično hčerjo, ki je nekam nevoljna pogledovala od strani, da se oče mudi zaradi teh popotnih ljudi. Kmet je počil z bičem in pognal bohinjsko kobilu. Ta je zletela v dir, kot da pelje k poroki svate. Ružka se je na glas hihitala, da se ji je tako poceni posrečilo najeti toli »imennitno« kmečko vozilo.

Ko se je kobila nekoliko naletela in so začeli voziti zlagoma, so si popotniki z Bohinjcem brž segli v besedo. Ciril je kot kmeti človek vedel, da treba kmetu pohvaliti konja in komat, voz in gospodarja in seveda tudi dekle. Začel pa je zelo previdno. Kajti prevelika hvala nikoli ni dobra. Kmetu se z njo prej zameriš kot prikupiš.

»Včasih ste Bohinjeci zelo veliko po svetu vozili, ali

Začetek šolskega leta v Gorici

Novo šolsko leto 1950-51 se prične na vsch slov. srednjih šolah v ponedeljek 16. t. m. s šolsko mašo, ki bo ob 10h v stolnici. Dijaki naj se zbirajo vsak na svoji šoli že ob 9.30 na šolskem dvorišču, od koder jih popeljejo profesorji v cerkev. Pouk pa se prične naslednjega dne, t. j. v torek ob 8.30.

Popravni izpiti na slovenskih šolah

Na raznih slov. srednjih in ljudskih šolah v Gorici so se preteklih 14 dni vršili popravni izpiti. Uspehi niso najboljše. Vidi se, da še vedno niti dijaki niti starši ne vzamejo dovolj resno šole in mislijo, da se je mogoče pripraviti na popravni izpit v dveh tednih. Na drugi strani naj se tudi naši šolniki in učitelji zavedajo, da so učenci razumna bitja, ki potrebujejo ne samo strogo in pravičnost, temveč tudi razumevanja.

Slovenski otroški vrtec v Podgori

Z letošnjim šolskim letom bo odprt ponovno oddelček slovenskega otroškega vrtca v Podgori. Določena je že tudi učiteljica, ki bo vzgajala malčke v materinem jeziku. Dolžnost slovenskih staršev je, da pošiljajo otroke tjakaj. Pred narodno dolžnostjo nobeno opravičilo ni dovolj tehtno! Pa tudi starši iz Gorice naj poskrbijo, da bodo njihovi otroci posejali slovenske vrtce. Saj vrtec je za otroke ne samo zabavišče, temveč tudi kraj vzgoje in predprave za ljudsko šolo.

Jubilej

Pretekli teden je na Opčinah praznoval 70 letnico svojega življenja g. Milan Senčar. Velikemu narodnjaku, podporniku demokratskega in narodnega dela želimo, da bi dočkal še več desetletij tako čil in zdrav v krogu ljubeče družine.

Splovitev nove ladje v Trstu

V tržaških ladjedelnicah so splovili v morje novo motorno ladjo »Neptunio«, ki je tretja te vrste zgrajena v tržaških ladjedelnicah. Prejšnji sta »Oceanica« in »Australia«. Vse tri ladje so last Tržaškega Lloydja in bodo služile za prevoz potnikov iz Evrope v Avstralijo. Vse tri ladje so velike motorne ladje, ki merijo po 13 tisoč ton. Rabili jih bodo za zvezo z Avstralijo, kamor mislijo v prihodnjih desetih letih preseliti dva milijona delavcev, po dve sto tisoč na leto, med njimi po 50 tisoč Italijanov letno.

V kratkem bodo splovili še večjo motorno ladjo »Augustus«, ki ima 25

tisoč ton. Tudi to ladjo gradijo v Trstu v ladjedelnici sv. Marka.

Romanje na Staro goro

Dobrodelno društvo v Gorici priredi v nedeljo 15. t. m. romanje na Staro goro pri Čedadu. Prijave se sprejemajo v prostorih društva Riva Piazzutta 18 vsaki dan od 9h do 12h do vključnega četrčka 12. t. m.

Poroka

V Devinu sta se poročila 30. sept. gdč. Merkelj Bogomira in g. Kete Franc. Na novi življenjski poti jima želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Srednje šole v Sloveniji

Z novim šolskim letom so odprli v Sloveniji dve novi višji gimnaziji in sicer eno v Celju (ki ima sedaj dve popolni gimnaziji), drugo pa v Stični na Dolenjskem. Tako je sedaj v Sloveniji kar 30 popolnih gimnazij. Veliko pa je število nižjih gimnazij, saj ima skoraj vsak malo večji kraj že svojo.

Med gimnazijami sta dve klasični gimnaziji (v Ljubljani in v Mariboru).

V letošnjem šolskem letu so uvedli na slovenskih srednjih šolah poleg rusčine še kot obvezne predmete angleščino, francoščino in nemščino ter tudi latinščino od V. do VIII. razreda gimnazije.

Upravna oblast v Sloveniji stremi za tem, da bi čim več študentov stanovalo v internatih. Tako ima vlada seveda velik vpliv na vzgojo študentov, ker so vsi internati v državi ni lasti in upravi. Za leto je pripravljenih skupno 75 internatov, v katerih bo stanovalo 7.000 dijakov.

Ameriška trgovina v Ljubljani

Kot smo zvedeli, so odprli pred časom Američani svojo trgovino, kjer prodajajo razno blago samo za dolarje.

Baje so odprli tudi svoje čitalnice v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, ki so tudi zelo obiskovane.

Zopet pobegi

Preteklo soboto so pribežali iz »raja« zopet nekateri in sicer zabojski Izidor Popandov z ženo Smiljo rod. iz Veleša v Makedoniji ter Srb Jovo Vratani.

Neredi v jugoslovanski upravi

Po poročilih, ki prihajajo iz Jugoslavije je razvidno, da je tamkajšnja »ljudska oblast« zelo malo kompetentna kar se tiče upravnih poslov. Često se primeri, da imajo v enem kraju gotove vrste blaga v izobilju, medtem ko drugod ga sploh ni. Večkrat se zgodi, da po izvršeni prisilni oddaji blaga, nihče več se ne briga zanj, tako, da gnijejo nekje v skladi-

šču celi kupi krompirja, dočim ga ljudstvo v mestih sploh nima. Prav pred kratkim so imeli v Mariboru jaje v izobilju, dočim pa v Ljubljani sploh jih ni bilo najti.

Smrtna kosa

V Gorici je umrl varuh goriškega mestnega pokopališča Guido Furlani, ki ga je poznal vsakdo, kdor je imel kaj opravka na mestnem pokopališču. Pokojni zapušča ženo in dva otroka. V službi je nadomestil svojega očeta, ko je ta šel v pokoj. Vsem preostalim naše sožalje!

Narodna prireditev v Pliberku na Koroškem

V okviru svojega delovanja na slovenskem Koroškem, je priredil v nedeljo dne 1. okt. kulturni odsek Narodnega sveta za slovensko Koroško veličasten praznik slovenske pesmi in besede v Pliberku. Na sporedu so bili govori, pesmi in deklamacije. Prireditev je uspela res lepo, ker so bile dobro podane vse točke programa, zlasti še pevske. Mi Slovenci v Italiji in na Tržaškem prav toplo pozdravljamo prizadevanja Narodnega sveta in mu želimo obilo uspeha v delovanju za naš trpeč narod.

Za slovensko gimnazijo na Koroškem

Koroški Slovenci so dobili po zadnji svetovni vojni dvojezične šole, v katerih se otroci učijo v obeh jezikih, v nemškem in v slovenskem. Take šole imajo v vseh slovenskih in v narodno mešanih krajih. Na ta način se po takih vaseh otroci nemških staršev učijo tudi slovenski, otroci slovenskih staršev pa tudi nemški. Vendar ima ta šola silne težave. Na eni strani se silijo v dvojezične šole učitelji, ki ne obvladajo slovenščine, ali če jo obvladajo, je večkrat nočejo učiti. Tako se dogaja, da v nekaterih šolah slišijo otroci slovensko besedo le tu pa tam, namesto da bi bila slovenščina enakovredna nemščini. Na drugi strani se nemške politične stranke silno zaganjajo zoper dvojezično šolo ter bi jo rade uničile. Delajo vse mogoče sitnosti in proteste.

Kljub temu koroški Slovenci vztrajajo pri dvojezični šoli, ker vedo, da je nujno potrebna. Sedaj so se narodne razmere med njihovo mladino v toliko izboljšale, da mislijo na slovensko gimnazijo. Vložili so prošnjo na vlado na Dunaj za samostojno slovensko gimnazijo. Začetki mislijo s prvim in drugim razredom. Dobili so že zadostno število prijavljenih otrok, in sicer za prvi razred 24 za drugi pa 22. Tudi učne moči imajo v zadostnem številu. Toda vlada do sedaj ni še rešila vloge. Nemški šovinistični krogi na Koroškem se zoper njeno rešitev na vsi moč upirajo.

jo. Vendar smo uverjeni, da bodo koroški Slovenci s svojo pravično zahtevo prodrli, zakaj narodu malo pomagajo ljudske šole, če nima svojih srednjih šol.

Cena kosila v Ljubljani

Gospod, ki se je pravkar vrnil iz Ljubljane, mi je pravil, da stane kosilo tamkaj kar 400 din, kar je pač ogromno, če pomislimo, da znaša povprečna mesečna plača uradnika okrog 3500 din. Omenjeni gospod se je mudil tudi v ljubljanskem hotelu »Slon«, kjer je opazil, da so razbite šipe zamenjane z navadnimi deskami. Morda tudi tovarne stekla niso bile predvidene v petletnem planu?

ŠPORT

DUNAJ. V meddržavni nogometni tekmi, ki je bila v nedeljo na Dunaju med Jugoslavijo in Avstrijo, je Avstrija premagala Jugoslavijo z izidom 7:2.

Tekmo v Zagrebu med »B« reprezentancama Jugoslavije in Avstrije pa so zaključili z izidom 1:1.

BELFAST. Tu je Anglija premagala pri nedeljski mednarodni nogometni tekmi Irsko z izidom 4:1. Srečanju je prisostvovalo 52 tisoč gledalcev.

LUGANO. Kronometrsko kolesarsko dirko v Luganu (Švica) je zmagal Švicar Kubler, ki je prevozil progo 75 kilometrov 500 metrov v eni uri, 56 minut, 41 sekund 8/10. Drugo mesto je zasedel Italijan Coppi.

MILAN. Na mednarodnem lahkoatletskem tekmovanju, ki je bilo v nedeljo v Milanu so dosegli več pomembnih meddržavnih izidov. Goščan Filiput je dosegel svetovno prvenstvo v teku na 440 jardov s časom 51 sekund 9/10. Atleti so dosegli prva mesta v raznih disciplinah z naslednjimi časi:

Tek na 400 metrov: 1) Geister (Nemčija) v 47-ih sekundah 4/10. Met diska: Consolini (Italija) 54 metrov, 64 centimetrov. Tek na 800 metrov: 1) Ulseiner (Nemčija) 1 minuto, 51 sekund 9/10. Skok v daljino: Luter (Nemčija) 7 metrov, 6 centimetrov. Tek na 200 metrov (ženske): 1) Sivi (Trst) 25 sekund 8/10. Met kladiva: Taddia (Italija) 59 metrov, 17 centimetrov (nov italijanski rekord).

Tudi v Sloveniji so uvedli nogometne stave po vzorcu italijanskega »TOTOCALCIA«. Stave bodo pod imenom »TIP TOP« obsegale 12 nogometnih tekem, in sicer 5 iz I. lige, 5 iz II. in 2 iz Slovenske nogometne zveze.

V MERANU so v nedeljo žrebali loterijske srečke, ki so bile povezane z večerajšnjimi konjskimi dirkami v Meranu. Tržačan Poser je zmagal na

tej stavi 2 milijona lir. Neki Rimljan pa je z listkom št. 061041 zmagal 30 milijonov lir.

Radio Trst II.

RADIO TRST II
Dnevne oddaje: 7.15-8.30, 11.30-14.30, 17.30-24.00.

Ob nedeljah: 8.00-24.00.

Poročila dnevno: 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15.

Poročila ob nedeljah: 8.15, 12.45, 19.45, 23.15.

Dnevni pregled tiska: 14.00 (razen ob nedeljah).

Glas Amerike: 18.00 (razen ob nedeljah).

Petek, 13. oktobra 1950: 13.00 Glasba po željah. — 18.45 Slovenski narodni motivi. — 19.00 Pogovor z ženo. — 20.10 Koncert violinista prof. Karla Sancina. — 21.00 Mojstri besede.

Sobota, 14. 10.: 13.20 Salonski kvintet. — 19.00 Programski periskop. — 21.00 Sobotni večer. — 22.00 Pester glasbeni spored za zaključek tedna.

Nedelja, 15. 10.: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Aktualnosti. — 12.00 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. 18.30 Oddaja za najmlajše. — 21.00 Z domače knjižne police.

Ponedeljek, 16. 10.: 19.00 Filmski trak. — 20.30 Okno v svet. — 21.00 Vokalni koncert.

Torek, 17. 10.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 20.00 Evropski variete. — 21.00 Vzori mladini.

Sreda, 18. 10.: 19.00 Zdravniški veseli. — 20.30 Naša šola. — 21.00 Vokalni kvartet Veseli bratci vam bo zapel slovenske narodne.

Četrtek, 19. 10.: 13.10 Slovenske narodne poje pevski duet, na harmoniko spremlja Mario Sancin. — 19.00 Slovenščina za Slovence. — 21.00 Radijski oder nato Pestra glasba.

OBČINSKI SVETOVALEC G. RUDI BRATUŽ. JE NA RAZPOLAGO STRANKAM V NJIHOVIH OBČINSKIH ZADEVAH NA SVOJEM DOMU VSAK DAN OD 11h ZJUTRAJ DALJE.

Darovi za sklad L. Kemperleta

N.N. 10; ob slovesu g. Šuligoja, darujejo Števerjanci 500; (enako za Alojzjevišče).

ZA DOB. DRUŠTVO V GORICI F. B. daroval Dobrodelnemu društvu za dijake 500.— lir.

Srečna hvala!

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

ne?« je hotel Ciril kmeta spomniti na dobre stare čase. »Moj duš, da smo!« je kmet brž krepko odgovoril. Hčer je pa kar streslo zaradi očetove »primojduševske« navade.

»Saj ste tudi lahko, ko imate tako močne kobile!« je Ciril pogodil v prvo tarčo!

»Pa tudi furmani so bili, duhanca!« se je Bohinjec sam pohvalil.

»Pa tudi vi, oče,« se je vtaknila vmes Ružka, »ste še mož od fare!« Hkrati je z desnice kmeta krepko potrepljala po rami. Elica je je dirnila, naj nikar ne bo vsiljiva. Bohinjca pa je pohvala in mehka dekletova roka vzradostila, le hči je jezno pogledala. Oče je vznemirjen dejal:

»To pa to! Sem bil od fare fant, da malo takih. Doma in pri vojaki, ej, daleč okrog so vsi prav dobro poznali huneveta, Koritnikovega Janeza!« Hči se je z nevoljo obračala vztraj, da bo oče govoril o svoji mladosti. Toda oče je že vedel, kaj sme skoz moževa usta, in je govor dobro okrenil. »Da, da, smo bili fantje in pol, zdaj je pa mlad rod tak, da ne pozna ne korajže, ne časti, ne Boga, no, nič!«

»Kako mislite to, oče?« je zanimalo Cirila.

»Kako mislim? Nič ne mislim, vidim, vidim! Fantje bežijo z gruntov. Povsod jih je dosti, le doma ne, da bi delali. Ko je pa z doma, ga pa zajaše kak vrag, da pije in kvanta in neusmiljeno poganja po grlu, kar zasluži. Pa še s punčarami je, vedno bolj in bolj zanič!« Hčerka si je od nevolje zakrila obraz. Prav

huda, huda je bila, da oče tako govori.

»Morda pa le ni tako hudo!« je bohinska dekleta skušala obraniti Elica.

»Hudo? Grdo, ko prav vse hočejo biti oblečene docela po mestno. Moj duš, kje pa naj kmet jemlje, da jim bo dajal za svilo in žamet in drug blišč! Potem pa, ko se po mestno obleče, ali ti je ne spelje kak on, srbski iblajtar (carinik) ali orožnik ob meji ali kak ljubljanski mestni škric. Kmečki fant boljše kmečke punce skoraj ne dobi več. Logarjev Lojz, gozdar gori na Rudnem polju, je tri leta hodil na Gorjuše za premožno in zalo punco, pa mu jo je pobral neki ljubljanečan... Takšni so ti ljubljanečani!« Hči na vozu je mrko zrla vztraj v gozd, vsa nevoljna, da oče pripoveduje bohinske in druge grehe. Bohinjec se je pa tudi popraskal za ušesom, češ, hudimana, če ni zinil preveč, če tudi ti niso kaki ljubljanečani.

Ciril in Ružka sta očetu pritrjevala, da je zares žalostno, da tuje pobirajo slovenska dekleta. Očeta je to razumevanje in pritrjevanje znova razvnelo in je nadaljeval:

»Duš, kam bomo prišli? Tu si jih pobira Srb, Hrvat, tam čez na Primorskem Lah in ne vem kakšen vrag, na Koroškem Tejčar; kar gre pa v svet, čez tisto pa itak križ... Ja, hudika, lahko nas je vedno manj. Redkokatera, ki vzame tujca, svoje otroke tudi slovenski nauči! Če pa, ji pa vsa čast! Pa ko bi pa vsaj fantje pamet imeli! Ali se ti ne zatreska v vsako, ki se mu lepo reži! Smo včasih fantje gorenjski služili vojake

po Tirolskem, Češkem, Laškem, videli punce, da te je kar pri srečanju požgalo, pa še na misel ni komu prišlo, da bi si tujko privlekel domov! Aj bi ga tudi doma oče in mati z nevesto vred pošteno napliskala!«

»Ampak tam v Ljubljani ste si fantje,« je Ružka spet nameravala malce povleči Bohinjca, »vendarle mogli, smeli izbrati kako...«

»Nič! Kaj bi z njo?« je naglo vpadel Bohinjec. »Mar bi jo mestno gospodično v karoci vozil na sprehod? Na kmetih je treba delati...«

Ciril si je s pestjo tiščal usta, da se ni preglasno smejal, tudi Elici, dasi je bila nevoljna na sestro, je šlo na smeh. Hči kmetskega pa je bila kot hudo vreme, toliko da ni treskalo in grmelo, bliskali so se pa njeni pogledi prav jezo.

»Jaz, oče,« ni Ružki nagajiva žilica dala miru, »bi se kmalu naučila molsti, pleti na njivi, kruh peči — šivati in kuhati že znam —, tudi žeti bi se naučila...«

»Ho ti smrkla! Glej jo!« se je zareklo Bohinju. »Ampak mestnih oblek bi jaz ne kupoval!« je brž pristavil.

Hčeri pa je zdaj bilo že dovolj. Naglo se je obrnila in vsekala proti Ružki in Elici:

»Ha, pa take nežne mestne žuželke bi ne bile za v hlev in za na vroče polje!«

»Ne bodi no, Mina!« je miril oče. »Vsaj je vse le za šalo!«

(Nadaljevanje)